

Scenariusz zajęć do książki „Śpiąca Królewna”

Kapelusznik i sen Królowy

Scenariusz o czasie dojrzewania, ciszy, wewnętrznej przemianie i bezpiecznej komnacie

Grupa wiekowa

Dzieci w wieku 6–10 lat

Scenariusz można uprościć dla dzieci młodszych lub pogłębić w pracy ze starszymi dziećmi i młodzieżą.

Czas trwania

45–60 minut

Forma zajęć

Czytanie / opowieść kamishibai, rozmowa kierowana, drama, ćwiczenia ruchowe, praca z wyobraźnią, działania plastyczne.

Materialy

- książka / karty kamishibai „Śpiąca Królewna”,
 - ilustracja przedstawiająca śpiącą Królową i Kapelusznika,
 - kartki A4 lub większe,
 - kredki, pastele, flamastry,
 - opcjonalnie: chusta, kapelusz lub inny symboliczny rekwizyt Kapelusznika.
-

Cele zajęć

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności odbioru baśni jako opowieści symbolicznej,
- oswajanie doświadczenia czekania, zatrzymania i wewnętrznego dojrzewania,
- wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa emocjonalnego,
- odejście od stereotypowego rozumienia Królowy jako biernej, ozdobnej postaci,
- rozwijanie wyobraźni, ekspresji ruchowej i umiejętności współpracy w grupie.

Cele szczegółowe

Dziecko:

- rozpoznaje, że baśń może mówić o emocjach, zmianach i procesach wewnętrznych,
- rozumie, że nie wszystko w życiu trzeba przyspieszać,
- potrafi wskazać, co pomaga człowiekowi czuć się bezpiecznie,
- doświadcza poprzez dramę, czym jest spokojne czuwanie przy drugiej osobie,
- tworzy obraz własnej „wewnętrznej komnaty” jako miejsca odpoczynku i dojrzewania,
- uczy się mówić o czasie, ciszy, śnie, zmianie i przebudzeniu.

Główna idea zajęć

W tym scenariuszu **Śpiąca Królewna** nie jest przedstawiona jako bierna dziewczyna czekająca na ratunek, lecz jako postać symboliczna — ktoś, kto przechodzi wewnętrzną przemianę i potrzebuje czasu, ciszy oraz ochrony.

Szczególną rolę pełni **Kapelusznik**, znany z „Alicji w Krainie Czarów” Lewisa Carrolla. To ekscentryczny uczestnik słynnej herbatki, u którego czas zatrzymał się na godzinie podwieczorku. W tej opowieści pojawia się jako przybysz z innej historii: tajemniczy świadek snu Królewny, ktoś, kto nie budzi jej za wcześnie, lecz czuwa przy jej dojrzewaniu.

Dzięki temu baśń staje się opowieścią o czasie wewnętrznym, o stanie „pomiędzy”, o doświadczeniu, w którym z zewnątrz może wydawać się, że nic się nie dzieje, choć w środku trwa ważna przemiana.

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie: kim jest Królewna, kim jest Kapelusznik?

Prowadzący pokazuje ilustrację śpiącej Królewny z Kapelusznikiem.

Następnie mówi:

Kapelusznik to jedna z najbardziej rozpoznawalnych postaci z „Alicji w Krainie Czarów”. Jest niezwykle, trochę zabawny, trochę tajemniczy. W naszej opowieści pojawia się przy śpiącej Królewnie jak ktoś z innego snu. Nie wiemy od razu, po co przyszedł. Możemy jednak zapytać: czy chce ją obudzić, czy może nad czymś czuwa?

Pytania do dzieci

- Z czym kojarzy wam się Królowna?
- Z czym kojarzy wam się Kapelusznik?
- Co może robić Kapelusznik przy śpiącej Królownie?
- Czy zawsze trzeba kogoś budzić, kiedy śpi?
- Czy można pomagać komuś po prostu przez to, że jest się obok?

Dopowiedzenie prowadzącego

Dzisiaj spróbujemy zobaczyć tę baśń inaczej niż zwykle. Nie tylko jako historię o księżniczce, zamku i przebudzeniu, ale jako opowieść o czasie, w którym coś ważnego dojrze w ciszy.

2. Czytanie / opowiadanie baśni

Prowadzący czyta lub opowiada baśń, zwracając szczególną uwagę na scenę snu Królowny.

Warto czytać wolno, z pauzami, pozwalając dzieciom zatrzymać się przy obrazach, ciszy i atmosferze oczekiwania.

Pytania po lekturze

- Co przydarzyło się Królownie?
 - Czy jej sen oznaczał tylko bezruch?
 - Co mogło dzieć się w jej wnętrzu?
 - Dlaczego Kapelusznik mógł pojawić się właśnie w tej scenie?
 - Czy Kapelusznik jest ratownikiem, świadkiem, strażnikiem, a może kimś jeszcze innym?
-

3. Ćwiczenie dramowe: Kapelusznik czuwa

Jedno dziecko wciela się w Królownę. Może usiąść, przykucnąć albo położyć się symbolicznie na chuście.

Drugie dziecko wciela się w Kapelusznika.

Zadaniem Kapelusznika nie jest budzenie Królowny, lecz pokazanie ciałem, czym jest spokojne czuwanie.

Kapelusznik może:

- siedzieć obok,
- stać w pobliżu,
- powoli obejść Królownę dookoła,

- osłonić przestrzeń,
- pilnować ciszy,
- być obecny bez naruszania snu.

Pozostałe dzieci obserwują scenę.

Pytania do grupy

- Co robił Kapelusznik?
- Czy pomagał Królownie?
- Po czym poznaliście, że czuwa?
- Czy można komuś pomóc, nie poganiając go?
- Czy czasem największą pomocą jest spokojna obecność?

Zdanie prowadzącego

Kapelusznik nie musi niczego naprawiać. Nie musi Królowny budzić ani przyspieszać jej przemiany. Jego zadaniem jest czuwać przy czasie, który jeszcze trwa.

4. Rozmowa: kiedy „nic się nie dzieje”

Prowadzący mówi:

Czasem w życiu są takie chwile, kiedy z zewnątrz wygląda, jakby nic się nie działo. Ktoś odpoczywa, czeka, nie wie jeszcze, co dalej. Może nie jest gotowy na następny krok. Ale to nie zawsze znaczy, że naprawdę nic się nie dzieje. Czasem najważniejsze rzeczy dzieją się bardzo cicho — w środku.

Pytania

- Czy ziarno od razu staje się drzewem?
- Czy pąk od razu staje się kwiatem?
- Czy człowiek zawsze od razu wie, czego chce?
- Czy każdy musi dorastać w tym samym tempie?
- Co może rosnąć w środku, kiedy na zewnątrz „nic się nie dzieje”?

Ważne zdanie

Nie każde zatrzymanie jest porażką. Czasem jest komnatą dojrzewania.

5. Ćwiczenie dramowe: Kto czuwa?

To ćwiczenie pokazuje, że dojrzewanie potrzebuje ochrony, czasu i obecności, a nie pośpiechu.

Jedno dziecko siada w środku jako Królowna, Królewicz albo Śpiąca Część — czyli ta część każdego człowieka, która potrzebuje czasu.

Pozostałe dzieci wybierają role:

- Czas,
- Cisza,
- Sen,
- Las,
- Światło,
- Drzewo,
- Serce,
- Przyjaciel,
- Kapelusznik.

Dzieci kolejno podchodzą do osoby w środku i wypowiadają jedno krótkie zdanie wsparcia.

Przykładowe zdania

Czas: Nie musisz się spieszyć.

Cisza: Pomogę ci usłyszeć siebie.

Sen: Układałam to, czego jeszcze nie rozumiesz.

Las: Ukryję cię przed hałasem.

Światło: Poczekam na ciebie.

Drzewo: Możesz rosnać powoli.

Serce: Będę z tobą, nawet gdy nic nie jest jasne.

Przyjaciel: Nie musisz być gotowy, żeby być przy tobie.

Kapelusznik: Pilnuję, żeby nikt nie budził cię za wcześnie.

Komentarz prowadzącego

W tej baśni nie chodzi tylko o to, kto obudzi Królownę. Możemy zobaczyć ją inaczej: jako opowieść o kręgu czuwania. Czas, cisza, sen, światło, las, przyjaźń i obecność pomagają jej dojrzewać.

6. Ćwiczenie słowne: Co mówi Kapelusznik?

Prowadzący prosi dzieci, aby wyobraziły sobie, że Kapelusznik może powiedzieć Królownie jedno zdanie.

Dzieci kończą wybrane zdania:

Jeszcze śnij, bo...

Nie musisz się spieszyć, bo...

Jestem tutaj po to, żeby...

Przebudzisz się wtedy, gdy...

Twój czas nadejdzie, kiedy...

Ćwiczenie można przeprowadzić ustnie lub poprosić dzieci o zapisanie zdań na małych kartkach.

Kartki można potem ułożyć wokół ilustracji Królowny jako „słowa czuwania”.

7. Praca plastyczna: Moja wewnętrzna komnata

Prowadzący mówi:

Królowna ma swój sen i swoją komnatę. Teraz wyobraź sobie miejsce, w którym można być wtedy, gdy jeszcze nie wiadomo, co dalej. Miejsce, w którym można odpoczywać, śnić, dojrzewać i nabierać siły.

Polecenie dla dzieci

Narysuj swoją wewnętrzną komnatę.

To nie musi być prawdziwy pokój. To może być:

las, ogród, jaskinia, zamek, pokój pod ziemią, dom w drzewie, łóżko pod gwiazdami, kokon, wyspa, miejsce zupełnie wymyślone.

Pytania pomocnicze

- Co chroni to miejsce?
- Kto lub co tam czuwa?
- Czy jest tam Kapelusznik?
- Jakie światło tam wpada?
- Czego tam nie ma: pośpiechu, hałasu, ocen, porównań?
- Co może tam spokojnie rosnąć?
- Po czym poznasz, że przychodzi czas przebudzenia?

Po wykonaniu prac chętne dzieci mogą opowiedzieć o swojej komnacie.

Ważne dopowiedzenie

W takiej komnacie nie trzeba niczego udowadniać. Można odpoczywać, zbierać siły i czekać, aż coś w środku dojrzeje.

8. Rytuał zakończenia: przebudzenie we własnym czasie

Dzieci siadają lub kucają z zamkniętymi oczami.

Prowadzący mówi spokojnie:

Wyobraźcie sobie, że jesteście w swojej wewnętrznej komnacie. Jest tam bezpiecznie. Nie musicie się spieszyć. Nie musicie niczego udowadniać. Coś w was rośnie po cichu.

Teraz pojawia się delikatne światło. Nie budzi was gwałtownie. Tylko przypomina, że kiedyś przychodzi właściwy czas.

Możecie powoli poruszyć rękami. Unieść głowę. Otworzyć oczy. Przebudzić się dokładnie tak, jak chcecie.

Na koniec dzieci mogą wspólnie powiedzieć:

Każdy ma swój czas.

Nie wszystko trzeba przyspieszać.

Czasem najważniejsze rzeczy dojrzewają po cichu.

Podsumowanie dla prowadzącego

Scenariusz wykorzystuje postać Kapelusznika jako klucz do nowego odczytania baśni. Jego obecność pozwala odejść od schematu Królowy jako postaci biernej, czekającej na wybawienie. Kapelusznik staje się świadkiem snu i strażnikiem czasu — kimś, kto rozumie, że nie każdą przemianę można przyspieszyć.

Zajęcia pomagają dzieciom oswoić doświadczenie zatrzymania, czekania i niepewności. Pokazują, że chwile, w których z zewnątrz „nic się nie dzieje”, mogą być czasem ważnego wewnętrznego wzrostu.

Baśń staje się tu opowieścią o dojrzewaniu, własnym rytmie, bezpieczeństwie i przebudzeniu, które przychodzi wtedy, gdy jesteśmy na nie gotowi.

Najważniejsze przesłanie zajęć:

Każdy ma swój czas. Czasem najważniejsze rzeczy dojrzewają po cichu.